

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Sessio sexta, siue vigesima secunda. Sententiarum varietas. Obedientia, quam professus est Syrus Patriarcha, recitata; & Lusitani Oratoris contestatio. Errata Suauis de re gesta, & quae ab ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

sed transtulere vehementius in aduersarios. Etenim quemadmodum victi mos est ad despectum suspicionemque cuncta trahere; ita qui Canoni aduersabantur, interpretati sunt ea verba, perinde quali Legatus conscius aliorum voluntatis, singulos propugnatores ad firmiter obsistendum certâ victoriæ spe animare studuisset. Demum Canonis fautores tanto numero potiores fuere, ut vix triginta superfuerint aduersarij. Tunc Princeps Legatorum Patres cohortatus est, ut concordii essent animo in celebratione imminente: eò cuncti inclinarent, quò auram S. Spiritus, qui est veritatis spiritus, se conuertere animaduertebant: reuerenter exciperent communem sententiam illius confessus, qui summâ in terris auctoritate pollebat, eiusque dignitatem sustinerent, nullo edito in populum indicio discordiæ, quæ semper existimationem eleuat; cum fieri non possit, ut inter se mentes illæ dissentiant, in quarum aliqua error non insit. Quare ubi ipsa discordia nihil dubitat de iure sententiæ, vitium in Iudicibus citra dubium comprobatur.

C A P V T IX.

Sessio sexta, siue vigesima secunda. Sententiarum varietas. Obedientia, quam professus est Syrus Patriarcha, recitata; & Lusitani Oratoris contestatio. Errata Suauis de re gesta, & quæ ab eodem in Calicis Decretum obiiciuntur, reiecta.

Die postero, decimo septimo Septembris, Sessio celebrata est. Sacrificium obtulit Petrus Antonius Capuanus, Archiepiscopus Hydruntinus, & latinam concionem dixit Carolus Vicecomes Episcopus Vintimiliensis. Legati arreptâ hinc opportunitate, vtrumque modo insolito collaudarunt apud Borromæum, testati de Hydruntino, in cunctis quæ per eos dies agitata fuerant in conuentibus, illum præ se tulisse doctrinam, prudentiam, ac probitatem, blandâ quadam acrimoniâ conditas, quâ & publicum amorem sibi alliciebat, & publicum bonum promouebat. De altero scripserunt, eius orationem dulcedine ac pietate mirificè redundasse, tum ex dictionis præstantia, tum ex actionis venustate; vnde longè maiorem beneuolentiam, quàm priùs possederat, sibi comparasse: cum Legati habuerint in eo, ut mea fert opinio, rationem de quadam inuidencia, in nonnullis excitata ob singularem Pontificis in Vicecomite fiduciam, & de quadam alienatione ab eodem Præsule, quam in aliis ingenerauerat nota ipsius cum Pontifice commu-

1562. communicatio; perinde ac si aptissimum instrumentum ad placendum Principi sit studium referendi de singulis id quod Principi displicet.

Cum proponerentur Decreta, ea non exitit sententiarum concordia, quam Præsides optauerant & petierant. Sed numquam equidem verebor, ne molestiam afferam, quòd in aciem reuocem id quod in pugna cum Suau Achilles mihi est: nimirum, absque præcella Dei providentia minimè contigisse, vt inflexibilis illa opinionum discrepantia, Legatis odiosa, & tamen palàm vsurpata vel cum successus spes nulla supererat ab iis etiam Episcopis, qui cum Aula Romana arctiùs connectebantur, patefaceret simul Iudicum libertatem, & iudiciorum sinceritatem.

Ac primùm quidem de doctrina: repugnarunt quidam duobus illis articulis, de quibus plurimum in cœtibus fuerat disceptatum, hoc est, de Sacerdotum institutione in Cœna, & de oblatione, quæ ibi Christus seipsum obtulit Patri. Huic posteriori Guerrerus ac Duinius soli, sed non iidem soli priori articulo repugnarunt scriptis schedulis, cum illis accessissent Aiala, Gadus, Blancus, & Bouius. Priores quatuor tamquam dubium, multisque antiquis Patribus contrarium improbarunt; duo postremi tantummodò tamquam à Theologis non satis expensum. Nec minùs perstitit Aiala in sua sententia, Missæ sacrificium offerri non posse ad alia obtinenda, quibus indigemus, præter satisfactionem peccatorum, causatus, haud reperiri, Christum eorum causâ fuisse mortuum in sacrificio Crucis, cui sacrificium Missæ succedit; nec eidem pariter probabatur, dici, in hoc Sacrificio perfici cuncta Naturæ Legisque sacrificia, quasi hoc derogaret Crucis sacrificio, nec sacris Litteris, legitimisque traditionibus ostenderetur. Alij dogmatibus quædam obiecere, sed minutiora, nec memoratu digna.

Emendationibus in Missæ celebratione vnicus, & legibus disciplinæ solùm quinque aliqua opposuere, sed pariter leuissima. Fuit maior eorum numerus, qui censebant, concessionem Calicis non esse in Pontifice reponendam, ferè quadraginta complexus. Aliqui tamen absolutè non abnuebant, sed solùm ne id per Decretum statueretur, sed tantummodò per litteras peculiare; atque hi sex fermè fuerunt, inter quos Episcopus Dertusensis causabatur, inde ansam porrectum iri hæreticis ad arguendum, Pontificem esse Concilio inferiorem, & Antonius Ciurebia Buduensis Episcopus eadem ex causa Decreto repugnauit, contestatus contra ipsius efficaciam. Alij duo seu tres petierunt vt si fortè Pontifex rem concederet,

deret, declararet, pro suprema potestate, quam obtinet à Christo sibi traditam, id se indulgere. Allerus Episcopus Philadelphæ, & Eistatensis Suffraganeus respondit: Decretum sibi placere, si maiori parti placuisset. Similis fuit Lainij responsio; sed apertè addidit, sibi per seipsum non placere, ut ubi Decretum comprobaretur, esse Pontifici significandum, Synodum ausam non fuisse in ea deliberatione consilium Pontifici dare ad eam legem relaxandam.

1562.

4 Per postremum Decretum destinabatur pro more dies futura Sessionis, quæ habenda erat de Ordine ac Matrimonio, duodecima die Nouembris; quod concorditer exceptum est. Sed hoc Decretum suffragatione quidem firmissimum fuit, sed reipsa minimè firmum; cum oportuerit postea variis de causis illud octies prorogare, sicut in Operis processu patebit.

5 In eadem solempni functione recitata est epistola Amulij Cardinalis^a ad Legatos, quæ prius lecta fuerat in cœtu^b, ubi ex mandato Pontificis significabatur, fuisse ab ipso propositum in Senatu Abdisu (erat hic Monachus S. Antonij Eremitæ) Patriarcham Syriæ Orientalis prope Tigrim, electum à Clero ac populo earum regionum, virum doctum, nobilissimum pro suæ gentis conditione, diuitem, senem sexagenarium, qui Romam venerat per innumera incommoda, Turcarum etiam verbera non semel perpeffum, studio dumtaxat inuisendi limina SS. Apostolorum, deosculandi pedes Christi Vicario, addiscendi Ecclesiæ Romanæ instituta, & confirmationem à Sede Apostolica accipiendi; Romæ post plurium mensium moram satis edoctum ritus, quibus antea in leuioribus quibusdam à Catholicis discordabat, iureiurando fuisse professum obedientiam Romano Pontifici, & custodiam omnium præteritarum Synodorum, ac etiam Tridentinæ; cuius rei legitimæ tabulæ missæ sunt: impertitam illi fuisse à Pontifice confirmationem, & in reditu pecuniam suppeditatam. Pium illum senem, si per ætatem sibi licuisset, ac nisi necessitas stirum populorum, in quibus ducenta ferè capitum millia numerabantur, partim Turcarum, partim Persarum imperio subiecta, se ad reditum stimulasset, ad sanctum illud Concilium libentissimè accessurum fuisse. Adiecerat Amulius: Patriarcham interrogatum de sacris Litteris acceptis, ritibusque usurpatis ab illis gentibus, enumerasse pariter eos sacros libros quos hæretici repudiant, & commemorasse paruo cum discrimine nostra Sacramenta; præsertim verò occultam ad aures confessionem, ac similiter sacrarum imaginum venerationem: ex quo videri argumentum trahi aduersus hæreticos, qui ea quasi recentia

^a 29. Augusti 1562.
^b Cuncta extant, præter Acta Arcis Æliæ, in Actis Muletii, 14. Septembris 1562.

67. Martij 1562.

1562. inuenta spernebant; cū certum esset, eos populos, vix hæcenus famâ notos, non potuisse aliunde illa accipere, nisi à prædicatione SS. Apostolorum Thomæ & Thaddæi, & Marci ipsorum discipuli. Sed hæc scribebat Amulius, ex animi sui sensu à se dici, & eorum pondus ab ipsis Legatis melius expensum iri: ceterum iussu Pontificis à se mitti Patriarchæ confessionem, & obedientiam Synodo promissam.

Lectis huiusmodi litteris, auditōque exhibitæ obedientiæ tenore, quo Patriarcha tamquam sibi obtemperantes numerabat multas Ecclesias Indiæ, in vrbibus Regi Lusitano subiectis, Orator Lusitanus denuntiavit in Sessione, Nullum super illis ius ad Patriarcham pertinere, sed solū ad Goanum Archiepiscopum, totius Indiæ Primatem, adeoque nullum inde detrimentum huic illatum haberi.

Hæc in illa Sessione contigere, quorum multa, quamvis publica ac insignia, defuerunt historiæ, adeoque, sicut argui potest, notitiæ Suavis defuerunt: sed ipse eos imitatus est, qui veris gemmis inopes, quibus splendidè celebritatibus interfint, se falsis exornant, quæ obtutu non intento, nocturnoque lumine inspectæ visum decipiunt. Omittam pro more meo refellere multas eius narrationes, tametsi parum verisimiles, ac tot monumentis, quæ ad me peruenere, minimè comprobatas. Cū enim fieri possit, vt ex illis aliqua vera sit, subire periculum nolo, ne illam improbens, ipsum grauem; silentium, ne eas comprobem mihi satis sit: aliqua solū eius errata manifesta hîc ex transcurso notabo.

Dicit, præter epistolam Amulij, fuisse in Sessione alteram ipsius Patriarchæ ad Concilium recitatam. Sed hæc epistola non in alia pagina, nisi in Suauiana imaginatione fuit exarata. At è contrario (deridens ipse dissimulanter id quod à narrationibus Patriarchæ aduersus hæreticos trahebatur) aut nesciuit, aut sciendum non curauit, ab Amulio prudenti consilio distinctum fuisse id quod Pontificis nomine scribebat, & quod suâ sponte differebat. Alterum sola erat obedientiæ professio habita à Patriarcha, alterum argumenta quæ ex illius narrationibus in recentes hæreses deducebantur; ac de iis scripsit, Legatos meliùs quàm se illarum efficaciam intellecturos. Quare tempus non teram in hoc litigio. Væ hominum mentibus, si argumentationes non certæ, & ad examen propositæ cogèrent ipsarum auctorem ad eas propugnandas! Etenim maxima illa utilitas omnino deficeret, quæ trahitur ex rationum communicatione, ad dignoscendum in dubiis quæ accidunt, falsum à vero.

Sed aliud Suavis erratum, quò grauioris est ponderis, eò infelicius

cius ab ipso nequitia permiscetur. Narrat, Decreto, quod Christus seipsum obtulerit in Cœna, tres supra viginti refragatos in Sessione fuisse, præter alios, qui aiebant, illud pro vero à se haberi, sed eo loco ac tempore minimè statuendum esse censebant; sententias verò non sine quadam confusione dictas, quod multi simul loquerentur. Supra huius facti basim, immanes ille quasi moles extruit mirificas animaduersiones, quas illius ætatis hominibus de rebus à Synodo gestis adscribit; narratque, mirum nonnullis accidisse, quo pacto, cum solita non esset Synodus Fidei dogma decernere, cui notabilis suffragantium numerus aduersaretur, fuisset articulus ille sanctus viginti tribus illi repugnantibus; nec veretur responsa ad id reddita commemorare. Profectò verum hic deprehenditur Philosophi dictum, Modicum initio errorem progressu grandescere. Qui articulo in Sessione repugnant, non viginti tres, sed duo soli fuerunt, sicuti vidimus; constatque ex Actis tum Paleotti, tum Arcis Romanæ, ubi distinctè recensentur nomina ac verba singulorum, qui in eo aliòve argumento contradixere. Quinam igitur tantum diserebatur de dogmate definito, cui magni numeri pars oblectabatur? Quo pacto ea extitit confusio in dicendis sententiis ob frequentiam simul loquentium? Quin ab ea indecora specie adeò abstinerunt Patres, ut ex Actorum testimonio, illi duo qui Decretum recusarunt, id non linguis sed schedulis egerint. Iam verò ad inuestigandum, quâ ratione Suavis tam turpiter prolapsus fuerit, ut inde mendacis luculentus prodierit, haud abstinero, quin hac vice imiter Suavianum morem, ex narrante ad diuinantem transgressus: sed hoc inter me & ipsum intererit, quod ille cum maximè diuinat, tunc maximè narratorem simulat; ego verò palàm edico, quod hic apponam, meam esse coniecturam. Scriptum fuit in aliquo commentariolo Italicâ linguâ, aduersantes illi definitioni fuisse 2 & 3. dein autem in describendis ex illo deinceps multis exemplaribus, sicut assolet, euenit ut in eorum aliquo omitteretur nota 0, quæ Latinè *aut* significat, solumque ponerentur notæ numerorum 23. In hoc exemplar malis aibus impedit Suavis, & hinc errore facti deceptus, opportunitatem arripuit eidem atextendi animaduersiones illas, quasi à plerisque tunc habitas, quæ ob certam id temporis rei gestæ notitiam adulterina Suauiani capitis proles deteguntur.

10 Ex his in historia erratis progrediamur ad obiecta, quæ alieno ex ore depromit aduersus Decreta. Ac primò quidem de Calicis Decreto inducit lamentabiles querimonias nationum illud efflagitantium.

1562. tantum. Verùm qui narrationem nostram legit, clarè videt quàm maturè se gesserit Synodus, & quo pacto solis conscientia retinaculis cohibita est, cùm omnium Principum, ipsorumque Præsidum fauor concessionem militauit. Quod si verum fuisset quod ibi narrat Suauis, Cæsarem postulationem apud Pontificem haud prosecutum fuisse, quòd ipse nosceret, *ead nationes erga Pontificiam auctoritatem male animatas, in bonam partem minimè accepturas fuisse quid quid inde profectum esset, & experimento iam esse compertum, ex Pauli III. concessione plus detrimenti quam emolumenti exitisse*: si hoc, inquam, verum fuisset, iure optimo, & ex afflatu diuino Synodus petitores ad Pontificem remisisset, easque voces quas notauimus vsurpasset, hac ratione *eorum saluti optimè consuli*. Dixi, *Si hoc verum fuisset*: nam euidentissimè falsum fuit, quemadmodum ostenderunt iterata & efficacissima postulata, quæ Cæsar postea Pontifici detulit, à nobis pro varietate temporum recensenda, & ab ipso Suauis, infelicis memoriæ scriptore, aliquoties narrata, pro eo ac opportunè lectoribus indicabimus. Verùm ne condonato quidem illi obliuiofi vitio inexcusabili, vt aliàs eidem exprobraui, in eo qui mentendi artem exercet, absolutus adhuc esset pronuntiati mendacij, nimis conuicti à patentibus facti conditionibus. Etenim quamquam sisteremus in eo, quod accidit vsque ad id temporis de quo ambo in præsentia scribimus, summa studia, quibus Oratores Cæsaris, ac præcipuè Drascouizius, suorum Pannonum peritissimus, negotium saltem in Pontifice reponendum curarunt, & lætitia inde suscepta, cuius etiam Suauis meminit, oppositum sanè probant; idque clariùs ostendit scriptum, quod Ferdinandus ad Pium IV. misit, antequam Synodus celebraretur, à nobis^d adductum, vbi omni argumentorum ac precum robore hanc aliasque concessiones pro suis subditis petiit.

^dVidelib. 14.
cap. 23.

Ad aliam accusationem accedamus, quam Suauis titulo solidioris cohonestat: nimirum, debuisse Concilium priorem ex duobus articulis reseruatis declarare, qui erat; An rationes, quibus permota fuerat Ecclesia ad interdicens laicis vsu Calicis, forent eiusmodi, vt nullo pacto id cuius permittendum esset: *In hoc enim, inquit, articulo non de facto, sed absque dubio de Fide agebatur. Quare non nisi imbecillas rationes animaduersas fuisse à Patribus dici potest, sed eosdem ex humano respectu à declaratione se abstinuissent.* Si hæc criminatio nomen solidæ meretur, solidus pariter ipse ventus dicendus est. Quò magis intrepida, eò magis temeraria deprehenditur fiducia illa, quæ Suauis pronuntiat, *In hoc articulo non de facto,*

facto, sed absque dubio de Fide agi. Num arcanè conclusum latet in libris Sybillinis, Ægyptiisve Hieroglyphicis, leges humanas, quippe quæ pro temporibus atque hominibus variari possunt, pendere, quod spectat ad earum conuenientiam, à facti conditionibus? quin si hoc, vt reuerà est, indubitatum est; igitur verum indubitanter est contrarium dicto, quod indubitanter Suauis affirmat, videlicet, in hac quæstione misceri factum, eamque non tamquam Fidei dogma, sed tamquam Prudentiæ sanctionem esse declarandam. Factum inquam miscebatur, quandoquidem disceptatio erat, an rationes, ob quas postremis temporibus Ecclesia Calicem prohibuerat non celebrantibus, perpense præsentis ætatis trutinà, præponderarent vtilitati, quæ trahi posset ex aliqua concessione, quibusuis conditionibus restricta: cum certum sit, articulum illum à Patribus non fuisse ita digestum, vt de illo Fidei definitio esset habenda, siquidem numquam fuerat in dubitationem reuocatum, adeoque nec futuro examini commissum, an euenire posset casus, in quo huiusmodi concessio futura esset licita ac prudens; quando Synodus ipsa Constantiensis declarauerat, hanc sibi auctoritatem reseruare, Basileensis eà vsa fuerat; Romani Pontifices Paulus & Iulius recens eam legem relaxauerant, & Græcis Catholicis sine controuersia vsus Calicis erat permissus. Non omisit igitur Synodus, pro eo quod absque dubio visum est Suauis, declarationem sibi prius reseruatam alicuius dogmatis solùm, cum antea haberet in animo per seipsam ferre sententiam de articulo commemorato, qui & factum complectebatur, & ad prudentiæ deliberationem spectabat, non ad Fidei decisionem. Postea narrationum dubitatio, sententiarumque varietas effecere, vt rem reponeret in Pontifice, quippe distinctiùs ac penitiùs edocto rerum præsentium conditiones, quam Patres, plerumque illarum regionum, quibus Calix postulabatur, imperiti. Et sanè obseruare licet, à Synodo, dum in Pontificem negotium reiicitur, nusquam vsurpari verbum, quod habendam à Pontifice definitionem significet, sed solùm dici, vt *ille pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vtile Reipublicæ Christiane, & salutare petentibus vsus Calicis fore iudicauerit.* Sed falsi assertori subdola ars est falsum pro indubitato affirmare, vt animos ab illius trutina distrahat.